

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber pandectarum medicinae

Matthaeus <Silvaticus>

[Venedig], 10. Okt. 1480

Sequitur de G

[urn:nbn:de:bsz:31-316129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316129)

Sulme .i. radix piperis
Sulus .i. albus
Sulum .i. subsum
Sulfalme .i. radix piperis
Sulfalumia .i. radix piperis: et lignū eius
Sulfal abrach .i. piper album
Sulfa idem quod supra
Sulfal elbeth .i. piper nigrum
Sulfumion .i. ozimū montanum
Sulfuben idem
Sult quid est .l.l. futa
Sumaria .i. fumus terre
Sumarion idem
Sumatrios os mundi
Samon .i. inquam niger
Sumomon idem quod supra
Sumofac .i. cctarac
Sumus quid est .l.l. cocham
Sumus terre quid est .l.l. sterig
Sumofon .i. capifolium
Sumalefus gen^o ē artenite: et ē spēs buthormarien
Sumgalefus idem quod supra
Sumofis .i. satyrialis
Sumofios idem quod supra
Sumoblaron .i. blacce bitantia
Sumifich .i. amonium
Sungus dicit^r qđ multociens comedētes mortui
Sungus abietis .i. agaricus
Sungus vesumicus .i. terra tuberi: et vocatur ara
Sura .i. apium risus
Sura fit de ordeo: et est ceruisia per .c.
Surobaba idem quod supra
Suriolufon .i. antrax
Surios idem quod supra
Suribron .i. mentastrum
Surfur .i. benus portulace
Surfi .i. pinus
Surogi .i. gallus
Surogigi idem quod supra
Suroglodos .i. acorns
Surunculus .i. carbunculus mal^o feruens timo:
Surbuculne .i. animal simile arance: quod vocat
venatrix muscarū .l.l. murechion
Surbulcultus idem quod supra
Surbum .i. fuscum
Surfur quid est .l.l. cantabrum
Surfurifca ptiriasis .i. surfur capitis
Sursus .i. caro addita in ore matricis que plonga
tur in estate et breniatur in hyeme
Susalum .i. faufel
Saufalium idem quod supra
Susalidos .i. alkekengi
Susel .i. planta que assimilatur nuci muscate qua
caremus
Suserachon .i. matrissilia
Susticon .i. medicamen ad scabiem: et est fafiricō
vel alfafiricon
Sustic .i. festuca

Susol .i. rubet
Susolium idem quod supra
Sustoch .i. festuca
Sustiricum .i. althea
Sustiricon idem quod supra
Susturicon .i. alfafiricon
 Cap. 275.

Ita ara. vel sult. vel bala: vel bal
 ca: grece benge: vel tragus
 vel zeia: vel ellica: la. **Sera**. li. ag
 ti. vo dicitur spelta. cap. 275.
Sult. Sult. i. spelta. et ipsa est sicut ordei granum. et
 sunt eius due species. in vna inueniuntur duo gra
 na: et in alia vnum. et quodlibet granum in cortice
 suo. et ipsum quidem minus nutrit qđ ordetum. et ē
 boni saporis. panis enim qui ex eo fit minus nu
 trit qđ panis tritici vel ordei. Et idem auc. Diasc.
 Tragus figura eius est figura grani quod dicit
 candarusium: et est minoris nutrimenti: quia mul
 tum habet de fufure. et non est facilis digestionis
 et mollit ventrem. Et idem auc. Pauli. Tragus ē
 spelta: et est ex speciebus granorum mala stoma
 cho. et lenit ventrem. Et idem auc. Isaac est frigi
 da et humi **Gal.** primo d' edulsi ca. zeia auc.
 da viscosa. **Dial.** zeia duplex: hec qđez
 est simplex: et vocatur kirmon: hec aut dikolikos
 vocatur in duobus quidem involucris: coniuga
 tum habens semen: minus aut nutritiu frumen
 tis. est enim profundarum radicum et multorum ca
 lamorum: fructus aut leuissimus: et affectatus ab
 omnibus animalibus. est aut simile frumentis in
 frigidis regionibus cultum. fit aut magis nutriti
 ua si cum ordeo: aptaq; stomacho farina facta ex
 eo et frumento fiunt pulces. est aut satis nutritiu
 et facile elaborabile: magis aut subcitatium ven
 tris. Et idem. vi. sim. pbar. cap. zeia. zeia siue spel
 a mediam quodam modo virtutez habet inter fru
 timenta et ordea: et ideo innotescat tibi per ea.
Posse. Sera. Mollit natura et gene
 rat inflationes et rugi
 tus. et est bona viscositatibus pulmonis: et pectoris
 et forti tussi: nam fiunt ex ea loboc: et pulces. et pro
 nocat vnam. et mundificat renes et vesicas.
Sura .i. lunaria
Sural .i. crocomagna
Sux .i. fex antiqui
Srudon .i. laurus vel bacce eius
Sructus hortarij .i. estinales
Sructus iuniperi quid est lege litteram **babila**
lach
Srumentum quid est .l.l. beuda

Sequitur de B

Gal

Aliso .i. herba fallonū vñ saponaria q̄ olatis grece dicit. l. l. borich.

Haira .i. colla. **Habirabarab** fm Paulū in pprio capitulo est

planta silis nepfilo acuti odoris: quā multi dicūt esse specie cinamomi: cuius odore insaniūt hoies ad coitū furientes: z muliēs sui odore q̄rētes coitū clamāt vt gatte.

- Habiragubeira** .i. nepfilla.
- Hafati** .i. eupatorium.
- Hafatin** idē q̄ supra.
- Hafasul** .i. grana solis.
- Hafeata** .i. eupatorium.
- Hafecol** .i. blaccebifantia
- Hafesol** idē quod supra
- Hafir** .i. eupatorium
- Hafit** .i. politaria vel conizaf: f. falso: imo est eupatorium.
- Hagada** .i. centaurea
- Hagates** .i. lapis niger p quo. l. l. lapis gagates
- Hagarab** .i. antimonium
- Hagail** .i. alido
- Hagila** .i. aquila
- Hagif** .i. vñee
- Haginon** .i. ipericon

Cap. 276.

Abaleb arab. grece labar vñ Straciotis: vñ facus qui in calmatib⁹ latine lenticula aque vel **Sera** .i. lenticula aq̄ ex ea est marina: z ex ea est aq̄ dulcis. sed illa que est aque dulcis est lenticula que repit sup aquas erecta habens cortice viridē: z est rotunda sicut lenticula: si milis est ei i figura sua: z repit in lapidib⁹ super aquā erecta natans.

Bal .i. straciotis. Straciotis siue straciotis: q̄ gde est aquosus humidus: z frigidus virtute est: qui vō terrestris hz qd stipticitans. z idem eodē li. ca. facus. Facus .i. lenticula aquatica humide z frigide est cōplexionis in secundo gradu exis fm vtrūq̄. Paulus ca. straciotis. Straciotis herba est que nascit in superficie aque si ne radice cū folijs silibus sempuine: est autē vñtis redarguentis ac

Dias .i. lenticula colore viridē hñs: virtus est ei frigida.

Posse .i. p̄ticitatis ppter qd vulnera pōt cōsolidare: z vlcibus est vtilis. quida; autē eo z ad morosagias vtūt z ad fistulas. Paulus: pomi data valet ad fluore sanguinis ex renibus z cū aceto cōtrita: atq; vt cataplasma ad

Dias oēs tumores spergit: ignez acriū extinguit: podagricis necesse miscet medicamibus sola: z cū polēta ponit infantibus: z entirocellis pstat effectū.

Balalac inde mugalac. .i. lac acetosum.

Balanga cyper⁹ babylonicus idē. quida; dicūt qd est frutex. l. l. gbulūgen.

Bala .i. lac. **Balab** .i. almes indum **Balacon** est quoddam genus eris.

Galaktidos litro .i. lactens lapis. **Galatina** dicitur qm̄ est quasi lactei coloris: et est sapor quidam.

Galac .i. lac inde oxigalac. .i. lac acetosum.

Galas .i. vulpis **Galatides** .i. titimall⁹

Balacon .i. genus eris.

Balbanū est succus vel lachrymū cuiusdā speciei ferule: que grece dīr particos: z est semen eius ca reos. l. l. benealbegi.

Balca .i. cefalea.

Balgafina .i. caro panniculosa annexa palato sub vnea pendens: coopiens caput canne.

Balla quid est. l. l. bass.

Balla ozida .i. galla asiana que fert ab asia regione: z vocat⁹ silr cecidos alapsalis: z est fructus q̄r cus pro quo. l. l. bass.

Balla cipressi quid est. l. l. sasso.

Balatera .i. lactis porcellus

Cap. 277.

Galobesis vel gale **Di** as cap⁹ galeobesia frutex est puus: cui virga est z folia filia vñtice:

h folia tenuiora: q̄ digito cōfricata graue odorez hñt: z hz flores minutos z purpureos: nascit circa hortos z i vijs z sup omnia tecta tegulata.

Posse .i. ricies solnūt z caneros māmaz: scrofas: z parotidas spergūt: pustulis medicatur vt cataplasma imposita: qd bis in die abijciat: z tepidū itez imponit admixto aceto. Elixatura eius fomento adhibita pascētia vul nera abstinet: z putredines limpidat: tumores et caneros spergit addito sale.

Balea .i. regalca **Baleos** .i. mustela

Balerica .i. kalandra auis.

Balcon dictū est eo qd lac coagulat: folia habet z hastā simile apme hz erecta: nascit i campis.

Balbene .i. nux vomica.

Balliciten .i. titimallus.

Balli .i. mustela.

Balizafil .i. cibariū ex lētibus **Balipsi** .i. rafanus.

Cap. 278.

Galion **Dias** ca⁹ galion: dictū est sic eo qd lac coagulat: folia hēt z hastā silem apme hz ere

Posse .i. flos ei⁹ p̄stricue ctā.

Posse .i. vñtis est. deniq; obustionibus impositus opitulatur: fluxū sanguinis abstinet: miscetur z cerotis olei rosce: z in sole ponit q̄dū albū fit: z p acopo in vsuz transit. radix vō eius accepta ventrē stimulat: nascitur i cāpis z pratis.

Balichia .i. cassia lignea

Balgia .i. tinea **Balcis** .i. vulpis.

Ballia est medicina cōposita ex pluribus speciebus aromaticis: z hz plures species hz diuersitatē componis eius: qm̄ dīr gallia muscata: qm̄ in ea ingredi plus de musco q̄ in alijs speciebus. Et dīr

p

gallia sembellie: qm̄ cōponit̄ ex aromatibus: et q
 dūsdā laxatiuis. nā sembellia idē q̄ qōdā medica
 mē cōpositū ex aromatibus: et ex quibusdā laxa
 tiuis. Et est gallia alefāgie. i. gallia aromatica: qm̄
 eius cōfectio i sine aromatizatur cū rebus odori
 feris: oēs p̄dictas species inuenies in antidotario
 damasceni. Et est etiā gallia ventriū: vt apparet i
 l. such. Et est gallia corij: vt apparet i littera p̄di
 cta. Et est gallia regalit̄: que ponitur i antidotario
 Auic. et illa vocat̄ silr gallia magna. vñ quando i
 receptionibus ponitur gallia simpliciter intelli
 gitur gallia muscata.

Ballideoz aronie .i. florū cironie.
 Ballitricon .i. pollitricon.
 Ballina gallus et pull' eoz quid est. l. l. gigeg.
 Ballitrima .i. lactentia
 Ballitricus. i. sanguinaria: eo q̄ naribus imposi
 ta sanguinez suauiter fluere facit: nascit̄ circa vias
 et saxosis locis: habet i sūmitate velut pedes galli.
 Balliosis .i. arsenicum
 Ballitricum .i. centrifugalli
 Ballicrista idē quod supra.
 Ballitricon siluestre idem quod supra
 Balum .i. menta
 Gallus gallinaceus. i. capo fm̄ quōsdā sed falso:
 qm̄ gallus gallinaceus intelligit̄ gallus galline: et
 potissime foris et antiquus: et hoc confirmat̄ in co
 dice in titulo d̄ parricidijs. l. p̄ma. et virtutes iue
 nies in. l. gigeg.
 Gallus cuspicus .i. foris.
 Gallus matricis .i. mola matricis
 Gallus siluestris. i. fassanus: et est sicciōis comple
 xionis q̄ ille q̄ nutritur in domibus.
 Ganones .i. ap̄a gule et yuce.
 Ganoloz .i. bibar
 Galononon idē quod supra.
 Gara alexandrie quid est. l. l. dalnoides.
 Garabait .i. radix rubea.
 Garab vel algarab. i. fistula lachrymalis.
 Garababā. salix vnde ligantur arbores.
 Cap. 79.

Gara ara. grece das. Sera.
 ne: latie laurus.
 li. aggreg. ca. gara vel gar auct. Dias. ex
 eo est hñs stricta folia: et ex eo est hñs
 latiora: et est masculus: et calefaciunt: et desiccāt ca
 lesfactione et desiccatione forti: et granū ei' ē forū?
Dias cō d̄ lauro h̄z trāslationē grecā. Lau
 rus: alia est latior folioz: alia tenui
 or: s̄z vtrezq̄ feruentis virtutis sunt atq̄ recozpo
 raūne: quaz eli **Sal.** vi. sim. p̄bar. ca. dasne.
 xatura ca. est. Dasne arboris siue lau
 ritā folia q̄ fructus siccant et calefaciūt vebemē
 ter: plus tñ fructus q̄ folia. Cortex vō radicis mi
 nus quidē acer et calidus: magl̄ aut̄ amarus: et qd
 stipicitat̄ h̄z. Iuuenat̄: Laur' ē arbor c' folijs vi
 ctiores coronant. vñ lauro p̄p̄ victoriā coronat̄
 d̄ laureat̄. et corona qua propter virginitatē mu
 lieres coronant̄. **Dosse.** Dia. clira
 vocat̄ laurcola. **Dia.** cura

eius si in stasio missa fuerit: et desup̄ sedeat vesice
 et matricis dolorē cōpescit. hui' fol. a viridia stipit
 ca que tūsa: et cataplasmatibus adbibita: vespa
 rā et apū p̄cussū. phibent: et oēs tumores sp̄rgent
 et si sinapi aut polente misceant̄. et viridia bibita:
 nauſeā puocant: stomachū subuertunt. hui' bac
 ca plus ca. est q̄ folia et h̄z virtutē fortiorē: que tū
 sa et lectuarij more melle collecta iussientes et p̄i
 ficos ozthonicof et thozacif rheumatismū sanita
 ti restituit. cū vino bibita icubus scorpionū occur
 rit. maculas nigras detergit. succus eius aurium
 surditatē manere nō sinit: et incōgruos sonos caz
 vino et oleo rosaz adbibita p̄pescit. Acopis et vn
 ctionibus calidis notabiliter miscef. corū eiusdē
 arboris tritū et bibitū calculos frangit: abostū ex
 cludit: epaticis obulis tribus cū vino bibitū p̄stat
 effectū. succus vō radicis eius minus est acer et nō
 est amarus et magis stiptic'. p̄pter qd lapides ve
 sicę rūpit. oīs aut̄ arbor vires h̄z acriter relaxātes
 et calefacientes. **Sal.** laurus lapides frangit
 et enapozantes. et epaticis cōfert bibit'
 cū vino odorifero in pondere triū obuloz siue q̄
 tuoz danich.

Harदारिग. i. cū caro rubea intus in palpebra infe
 rior: et videtur sicut rosa rubea.
 Hargareon .i. vulua.
 Haresol .i. yppupa anis.
 Harbe .i. species salicis.
 Hardegi ē caro rubea crescēs i palpebra inferiori
 Harde est quedam auis sic vocata.
 Hariofilus quid est. l. l. bar mufel.
 Cap. 80.

Gariofilata latine grece la
 pagū. gariofila
 ta est herba silis agrimonie: cui' radix
 odorē h̄z gariofilaz: dicta a gbuldam
 sanamunda et enātia et pes leporis et oculus lepo
 ris: ca. est et sic. herba ip̄a trita: et
 in scdo gradu. **Dosse.** succus eius fistul'
 iniectus sanat ip̄as. silr opatur oze captus ad mē
 strua puocanda. fiat fomentū ex aqua decoctōis
 eius cōtra colicā: et ad digestionē cōfortandū def
 vini decoctū. **Sal.** vi. sim. p̄bar. ca. lapagum
 onis eius. Lapagū. i. oculus leporis
 siccatur virtutis est: vt que fm̄ ventrē rheumata
 sufficienter fistat.

Hariofilatū est quedā cōfectio sic vocata: que fit
 ex gariofilis zē.
 Hariofilum .i. stincus.
 Hariofilon est herba que vocat̄ filius an̄ patrē.
 Harien .i. pecora.
 Haricon .i. agaricus.
 Hariofilata agrestis .i. baccara.
 Harbi. i. salix. Haron. i. pyretz.
 Hariopiū. i. herba q̄ vocat̄ testiculus sacerdotis.
 Hariobium idē quod supra.
 Harumfel .i. gariofilus.
 Harus vulgariter d̄r almuria: qd est q̄i saltū gaz
 Et modus fiendi est iste: fit gar' de piscib' paruis
 hoc mō. ponit̄ in aliq̄ vase hñte inferi' ozificiū la

tū r supi^o strictū: r fit veltū lect^o h^o pisciculorū :
vel more lectū sternūt in vase: postea supponit sal
r supponit p̄dict^o ordo lapilloz: r sic fit donec sit
vas pleniū: r tūc p̄mittit imozari p̄ aliq̄d t̄ps: tan
dē explorato sapore r grato inucto: extrahit gaz
vel gar^o p̄d̄t d̄ci qlibet salmuria sapida: vt h̄r i. l.
cobin. virtutes aut̄ eius inuenies in l̄ra muri.

Garus quid est. l. l. muri.

Galcata. i. eupatoriū.

Galcatū. i. cefalio.

Galmemi

.i. foliū nil.

Galmemin

idem quod supra.

Galzel est q̄dā aial q̄d alit̄ vltra mare: r muscus

inde nascitur vt apparet in l. m. sc̄h.

idem quod supra.

Galrea. i. gūmi. cū aut̄ simplr̄ ponit̄ gūmi: gūmi

arabicū intelligitur.

Cap. 281.

Galaspattella vel afrodista
vel venerea :

Y pip: apū grece: acoz^o latine: v̄l spatel
la: vel gladiolus. ara. v̄o laeg: vel bulbegi: v̄l naeg
vel bogoc: vel zueg. Acoz^o ca. est r sic. in sc̄do gra
du: q̄ s̄tr gladiolus vocat̄: q̄ nō t̄m̄ in aquosis lo
cis s̄z etiā siccis r marinis crescit. Est alia sp̄s gla
dioli: quā inueniunt̄. **Sera** li. aggre. Laeg. i. a
es si. l. l. d̄xeris.

spatella: vel gladiolus. folia ei^o s̄t s̄l̄ta folijs iris

nisi q̄ s̄t subtiliora r latiora ad albedinē declinā
tia: r s̄mitas ipoz est rigida r acuta: r ad s̄litu
dinē gladij: r h̄z flozē crocei coloris: r radices nō

h̄z multā diffisēs a radice iris: nisi q̄ s̄t multum

adherētes ad iuicē: r nō s̄t recte: s̄z tortuose: r h̄z

tes nodos r geniculatas: r color eaz est exterior

trahēs ad rubedinē: r h̄z acutū saporē: r h̄z semē

pleniū: dentū: odoris placabilis. Et melior ex eo ē

radix illa q̄ est alba r nō tortuosa plena: bonū ha
bēs odorē: q̄ fert̄ de regione kilkis est huiusmōi.

Gal vi. sim. p̄bar. ca. de acozo fm̄ trāslatōz

arabica: q̄d de ipo admissat̄ est radix

ei^o: s̄ba ei^o subtilis: r sapor ei^o est acut^o cū pauca a

maritudine: r odor ei^o nō est malus: cui^o v̄l est ca.

r sic. in sc̄cū **Dias** ca. de acozo sc̄d̄z trāslati

do gradu. **Dias** onē n̄raz: Acoz^o vel vene

rea: vel afrodista: vel piper apū herba ē folia ha

bēs s̄l̄ta iri lata r oblonga r exalbida: r in s̄mum

dc̄sa: r acuta q̄i gladij: flozē auroz: radice v̄sifēs

obtorā: geniculatā: r nodosa: exteri^o ad rubedinē

declināte: gustū acrē r aliq̄ten^o odoratā. semē ve

ro h̄z planū r sp̄sū r integrū: r ipz odoris suavis

pōt q̄d r men: s̄z in oib^o est efficacior: r magis ca

lesat̄. **Dosse** v̄l viciū splenis r epatis acci

cit. **Dosse** piat̄ lib. vna acozi aliq̄stuluz

trin: r macēt̄ p̄ tres dies in aceto: postea coq̄t̄ ad

mediū acetū r colet̄: r colature addat̄ mel: r itez

ad cōsūptōz acetū coq̄t̄. istud aut̄ orimel det̄ quo

tidie in mane patiēti cū decoctōe acozi. Ad idē li

bram. s̄. succi apij r pulueris eius. 3. s̄. r acetū libraz

5. r olei. 3. i. serapini. 3. ij. r pulueris armoniaci. 3. ij.

r suml p̄mitte p̄ noctē: r mane coq̄ v̄s̄q̄ ad medi

um: deū appone puluerem ipi^o acozi: r ex tali vn

guēto splenē r epar malaxādo manib^o unnge. Et

si vis facē cerotū adde decoctōi cerā: r ex tali ce

roto vnge. vinū etiā decoctōis ei^o valet ad idē: sed

nō det̄ febūcitātū. **Contra ictericiā** coq̄t̄ radix aco

ri in aq̄: r colet̄: r i colatura coq̄at̄ c̄cera rubea

r det̄ ius patiētū: s̄mū r̄mediū est si fuerit sine se.

Balneū ei^o ad idē valet. s̄ p̄mū oculoꝝ succ^o aco

ri r succ^o feniculi r anisi ponat̄ in vase eneo: r so

li exponat̄ vt h̄uiditas cōsumat̄: postea apponat̄

puluis aloes: r ponat̄ ad ignē: r colet̄ p̄ pannū: r

colatura ponat̄ in vase eneo: r cū op^o fuerit cum

pēna in oculo ponat̄. folia ei^o p̄ p̄mūcū sp̄rfa

mire aerē actualr̄ infrigidat̄. v̄l q̄ figs h̄z acozū

sup̄ senūq̄ pōt̄ incurrē fluxū sanguis vel sp̄smū

Gal Acoz^o puocat̄ v̄rias: r splenib^o scliraf

cōfert: r abstergit r subtiliat grossitiez

conice melior. **Dias** Succ^o radice ei^o cla

est succus ei^o. **Dias** ritatē oculoꝝ p̄stat̄ m̄

rificē: q̄ radix ca. r sic. est v̄ntis nimīū: r leptome

ris sclirafim̄ inuās splenis: r mouēs v̄zinā potato

succo. **Alq̄** v̄o in q̄ decocta fuerit diuretica est. v̄t

lis etiā est pleureticis r toracis passionib^o r epas

r terminolis r corruptelis splenicis v̄tilior est: r

stranguriosis q̄ v̄zinā faciūt cū dolore: r ad mor

sū serpētis efficac̄ est. ad muliez mēstrua p̄ fomē

tū v̄tilis est. miscet̄ etiā antidotis r tyriacis: ad vi

ritū v̄zine ex radice ei^o cū aq̄ decocta ad tertiam

partē bibē p̄ tridū: r v̄zinā mirificē deducit: r

stranguriā sanat. **He** apes examinēt r fugiāt her

bā ipaz in vase apū suspēde: r a v̄tō nūq̄ seducē

tnr. hec herba raro inuenit̄: nec eā scire q̄s pote

ric: nisi cū flosculū emiserit. nascitur locis cultis: r

hortis r aratis. lege eā mēse augusti: nā vix inue

nit̄ sine floze: quia per flozem agnosct̄ur.

Glancomata .i. albuginē oculoꝝ

Glancion .i. viola.

Glancios ritis .i. celidonia.

Glabies. i. tinea. **Glaber. i. caluus.**

Glaucosis est oculoꝝ subalbedo: vel glaucedo q̄

accidit v̄nec t̄mice: sicut ap̄z in seniorū oculis.

glauci nāq̄ dicūt̄ oculi: q̄ vulgo varij dicūt̄. glau

coma v̄o egritudo inde vocat̄: interdū t̄m̄ vnūz p̄

alio reperitur.

Glādis. i. fruct^o q̄r^o. l̄ ipa arbor: parboze. l. l. bul

los: r p̄ fructū. l. l. bass.

Glanquion .i. glaucium.

Glancoma. i. egritudo oculi incurabilis: fm̄ vete

res idē ē q̄d hypochimia: s̄z apud posteriores nō

sūt idē. nā glancoma est oīo incurabilis: hypochi

mia v̄o nō oīo: r est aq̄ in oculo. glaucoma ē egrī

tudo in q̄ debilitat̄ ac^o vidēdi. p̄t̄ nimīā glauce

dinē oculoꝝ.

Glandiolus quid est. l. l. d̄xeris.

Glandiolus segetalis qd̄ est. l. l. fagasimon.

Glaus. i. noctua. **Glaucōiū. i. pulegiū**

Glaucius rizi .i. celidonia.

Cap. 282.

Glauciu idest me
mitbe. **Dia**
ca. memitbe. Memitbe vel glaucius ē

p z

succ^o berbe eiusdē notis: folia hñis papaueri silia
 hec folia calido cinē coopiūt: r sic succū emittūt.
 Alij herbā in ollā mittūt: r circūliniūt creta: r in
 furnū feruentē mittūt: r sic folijs macerat] succū
 expmūt: r siccatum ī sole in pastillos redigūt. ei^o
 est optimū qđ est crocei coloris int: r gustu ama
 ru: r odore grani. misceat ocularib^o medicinis zē.
 r ideoz fm aliam bonā translationē ca. supradicto
 Glauciū succ^o est berbe nascētis in syria ī gerapo
 li. folia hz similia miconio ceraticis sed pinguiora
 r sup terram spania. odorez habet grauem: gustu
 amaro. succū multum hz croci simlē. folia ei^o ci
 ues mittunt in cacabis: r in cibarijs coquūt: q cū
 coxerit exuccat r. **Di.** ca. de glaucio. Glau
 glaucium faciūt. **Di.** ca. de glaucio. Glau
 nascit: humilis herba: folijs decif fere papaueris
 minoribus tñ fordidioribus: odoris tetri: gustus
 amari cuz rstrictione r stipticitate: r gūmi hz cro
 cei coloris. Multū vō errauerūt in hac herba. qđā
 putauerunt q̄ esset celidonia. qđam putauerūt q̄
 esset papauer cornutū: sic vocat apud Auic. Et
 ego vidi meo tpe multos in h̄ errare: r multi erra
 nerūt tpe **Di.** nam **Di.** ca. de mote raides. dic
 q̄ multū falso putauerūt glauciū ibi fieri. pp̄ fil
 iudine folioz. q̄ aut glauciuz sit memithe vel hief
 ei^o apparet multis testimonijs. nā vbi ponūt Ale
 xader r alij greci glauciuz: Auic. r alij ponūt hief
 memithe. **P.** terea apud Serap. q̄ quid dicit de
 memithe auct. **Di.** nō est aliud nisi q̄ d̄ q̄ apō
Di. ca. de glaucio. inuenit etiā oleū nouū glau
 cinū nō ab hoc glaucio: q̄ nihil recipit glauciuz: cu
 tus cōfectionē etiā inueni in antiquo antidotario
 sic vocatā r sine glaucio: r est oīo calidū. **De** au
 tē hz vitatē glauciū sit memithe. **l.** celidonia: r. **l.**
 chaschas: r. **Sal.** vi. sim. phar. ca. glaucium.
l. memithe. **Sal.** Glauciuz stipticat cū qđaz
 delectatione: infrigidat tñ manifeste ita vt sanet
 qđē sepi^o herisipillata: r est in cōpositōe cōposi
 ta ex aquosa r terrestri sba: vtriusq; frigidis: nō tñ
 extremis sed ad modum aque fontanine.
Glaucofis. i. glaucitas in oculis: vel alicubi.
Graphia. i. scriptura: inde melagraphicū nigrū
 scriptum.
Grassula maior. i. herba grassula. r est alia minor
 que vermicularis d̄: r scmpuina.
Granū acetosū: qđ affert ex corascēti. i. fragula.
Granum nigrum i. nigella.
Granū indū. i. chartamū idū: r est aliud a nostro
l. l. babel nil.
Granū alkakil. i. semen granati siluestris.
Grassagia. i. scriptura: inde melagraphicū nigrū
 scriptū. r aliqñ ponitur p pipere nigro.
Grana zellē. i. fructus tremule arboris: vel piper
 ethiopianum. **l.** l. babel zelin.
Grana padisi qđ sunt. **l.** l. nux sartha.
Granū capitis i. stafisagria.
Granū iunipi quid est. **l.** l. habilbalach.
Grana sensen. i. grana sisami: que nostro idcoma
 te vocantur ioziolene.
Grana nere. i. grana cerasi siluestris.

Grana kihil. vel kibil. i. grana granati siluestris.
Grana punica i. mala granata.
Grana amonia i. stafisagria.
Granū sponfi i. cubebe.
Granū frumentū qđ est. **l.** l. beuda.
Granū tinctorū a **Di.** vocatur coccus. **l.** ara. ka
 ermes. **l.** l. coccus.

Cap. 283.
Q **Ranū** anescē est fructus cu i^o
 dā arboris magnē: que
 lotbos vocat a **Plinio** in pp̄rio ca. et
 a **Di.** q̄nis **Di.** vocet ipz in alio ca. agrifoliū
 r est fm **Pliniū** granū sile iunipero: s; maiuscu
 lū: hñis interi^o nucleū duz cū sua medulla: tecum
 carne pauca: dulcis saporis: nigrū cū maturaue
 rit: que multū fabā grecā r syriacā dicit. **Isido^o**
 cap^o de faba greca syriaca: faba syriaca d̄ arbor
 magna fructū ferens maiorē pipe cōmestibili: gu
 stu suauē: inde r melli vocat: r latine cicerafo. **l.** l.
 faba greca: r. **l.** agrifolium.
Grana solis. i. miliū solis: vel catūda porcina: quid
 est. **l.** l. calb.
Grana quid sunt. **l.** l. barmel.
Granū ben qđ est. **l.** l. balanū repisco.
Granū calasi: l. caleti: v̄ caleti: v̄ calb. i. gna sol.
Granū nil. i. cartamus indus: r est aliud a nostro
l. l. babel nil.
Granū viride est fruct^o arboris terebinthi: vñ te
 rebinthina colligit: q̄ vocat alborū. aliq dicit qđ ē
 lentiscus: q̄ silt^o d̄ terebinth^o. aliq dicit q̄ est aut
 sū. aliq dicit q̄ est alfassam: qđ inuenit apō **Hur**
 siā. sed prima expositio est melior. **l.** l. botim.
Granū asutaen est qđā semē albū parū v̄ pig
 arboris siluestris fm q̄titatez brachij hñis solia
 pua alba: nō tñ vbenētis albedinis: r est ca. hñis
 paz humiditatis: r ē pinguatū. auget sperma
 r excitat coitū.
Granū alcelin vocat ab Auic. r Sera. pip nigrū
 r sunt grana pua: dulcia: delectabilis saporis: sub
 cūrimi coloris: q̄ affertur a tunici r barbaria. au
 gmentant sperma. **l.** l. babel nil.
Grana vocantur pillule.
Grana alingar. i. semina vitice.
Granonuz alma haleab. i. nere: r sunt cerasi silue
 stris. **l.** l. mabaleb.
Grana mitabel idem quod supra.
Granū regis. i. cerasum: r iō sic d̄ qñ arabes ha
 bent de eo in copia: sic v̄ exponē Sera. vt appet
 in. **l.** l. cerasines; **Jo. mes. cap^o** de kerna exponit q̄
 granū regis est magnū r puū: s; magnū est kera
 r vocat abel meluch: r est cataputia maior. Et est
 alia cataputia minor: r ē granū regis parū.
Gransbachī i. nux vomica.
Granū calcul: vel calcul qđ est. **l.** l. babel.
Granū alkadar i. granū viride.
Granum vuc quid est. **l.** l. barin.
Granum indici quid est. **l.** l. nileg.
Granū albeibel est semen granati siluestris.
Granū dulce quid est. **l.** l. atbel.
Gradiū. i. cocognidiū. **Grania.** i. cornalia.

Hianaria. i. tapfus. Hianar fit sicut nectar.
 Hiamas sūt lippitudines q̄ sunt in opthalmia.
 Hiacus i. crocus hortensis.
 Hiam est sp̄s fructus: quē ignoro.
 Hianatū domesticū qd̄ est. l. l. burnam.
 Hianatū siluestre quid est. l. l. varisabam.
 Haidon. i. lambrusca. Hiacō. i. craneū.
 Hiatecon. i. fructus busti arboris.
 Hianamina i. staphragria.
 Hiafones. i. vespa: illō vocabulū ponit i lsa sim?
 Hiacō i. bircus.
 Hiatbaufim est confectio quedam.
 Hiamen quid est. l. l. Lagrostis.
 Hecreticū: ge interpretatur terra: inde heceticū: i.
 terra que auferatur ab insula crete.
 Heleales. i. gagatems: vel gagada.
 Healidos. i. sulfurata. Heapolidos id̄ qd̄ s̄
 Heos. i. robiliē: et est genus leguminis. l. l. mel.
 Heosilion i. mentastrum.
 Heuseir. i. opoponax. aliqui dicunt q̄ est serapi-
 num: et est verius.
 Heuseir id̄ qd̄ supra. Heuseir id̄ qd̄ sup.
 Heuz. i. nux. Heuzkauc. i. nux muscata
 Heuzedi i. nux idica magna.
 Heuzmelti. i. nux venenosa: que est frigidissima.
 Heuzaluar. i. castaneola. Heuzinosil id̄ qd̄ s̄.
 Heuzmetben. i. plāta nucis que plantat. nā geuz
 inux: metben. i. arbor.
 Hebara. i. floscha molendini. Habarā id̄ qd̄ s̄
 Hebaraflos. i. abrotanū. Heablon. i. vsnee.
 Hecafras. i. fragaria. Harazum. i. rana.
 Hecedros. i. muscata. Hezebros id̄ qd̄ s̄.
 Hede i. pulegium.
 Hedeuil sunt quedaz vene: que dicunt miseraice:
 que sunt intra intestina et epar.
 Hedezum i. via vel canalis.
 Hefrise. i. spōgia marina. Hefrise id̄ qd̄ s̄.
 Hegeriset. i. semen. Hegueis. i. scariola.
 Hefuelif id̄ qd̄ supra.
 Hebenech: vel agebenech sunt due vene que sūt
 in labio inferiori.
 Helapedij i. sulfur.
 Helatina pisciū est: qn̄ pisces coquūt in aceto: et
 postea cōgelat acetū cū quo coquūt. et eodē mo-
 do fit cū carnibus.
 Helnan i. balauftia.
 Helthalatice i. corium vetus.
 Helona. i. colognida. Helela id̄ qd̄ s̄.
 Heleniabin. i. rose cōdite: siue cū zucaro: et est zu-
 carū rosatū: siue cū melle: et est mel ro. sed falso:
 nam geleniabin vel geliabin: est mel ro. s̄ selemā
 bin. i. zucay ro. geliabin syrup^o rosay.
 Helbenec est vna species ellebozi: et apud quos-
 dam est nux vomica.
 Helblea. i. volubilis. geldei. i. pellis.
 Helse i. onricies palpebray.
 Helsei id̄ qd̄ supra. Helisagof. i. lissagos
 Helios. i. gentiana. Heliosus id̄ qd̄ s̄.
 Helofac. i. poliū: Heluc. i. cornu sp̄it
 Helunza. i. granum pini maioris.

Heloc id̄ qd̄ supra.
 Helude. i. coriū serpentis. Heluran. i. vsnee.

Cap. 284.

Heldalceb ara. latine cuti vel
 couū arietis.
Sera li. aggreg. ca. geldalcheb
 auct. Hal. qn̄ accipit cori
 um arietis recens sicut excoiat aries: et ponit su
 p locū pcussionis: cōfert adeo q̄ curat pcussionis
 lesione in die vna et nocte: qz maturat et r̄soluit lo
 ca pcussa: q̄ sūt repleta sanguine.
Doſſe. Sera. cel
 bele. coriū lupi valet 3 colicā. h̄ appz silr i. l. sim?
Dias. ca. solee. Solee solulariū vetustarū
 qn̄ cōburūt: et cinis eaz puluerizat
 sup cōbustionē ignis: et sup apationē q̄ fit in pedi
 b'a strictura calciamētoz. cōuenit qn̄ puluerizat
 sup excoiationē q̄ fit in coris: delicat et solidat
 ea. et scorpiōes fugiūt fumigiū ei^o et alia venenosa
 Haldalatiche. i. coriū vet^o. Hald. i. corium.
 Helt id̄ qd̄ supra.
 Hema est qdā cōfectio: et interpretat experta.
 Hemanion i. cotula.
 Hemara. i. cōfectiones liquide: quas mulieres fa-
 ciunt: ex quibus liniunt faciem.
 Hema. i. pna. Hemealoia. i. semē
 Heme. i. dolor colli. Hemerac. i. flos er
 Hema pelitis est genus crete vel terre: vt asplutū
 colore nigro.
 Hemiale i. oleū metropium.
 Hemotilus i. mercurialis.
 Hemolab. i. agnus castus. Hemulac. i. alaca.
 Hemul. i. lunaria. Hebut. i. spina alba.
 Henaba. i. ala. Henar. i. mulier.
 Henabar i. cinnabaz.
 Henella i. cucurbita alexadria.
 Henealoia i. semen.
 Hēiare. i. parē: h̄ vocabulū pōit i. l. butozmaric

Cap. 285.

Henestrella sicut est genestre
 s̄ minor h̄z stipi
 tes minutos et angustiores: et floze al-
 bū facit: genestra vi. sim. pbar. ca. de ge
 vero croceū. nestrella s̄z translatū
 ne grecā aspaltus siue genestrella fm gustū acer
 simul et stipticus est: postea ex dissilib^o videlicet
 p̄tib^o cōstat. p̄tib^o qd̄ suis acrib^o calefaciō: alte
 ris vō. lausteris infrigidans: q̄re fm vtrasq̄ infri-
 gidat et desiccāt. Et iō putrefactōib^o et rheumati-
 bus vtilis est. Cap. 286.

Henestra latine grece spart^o:
 vel spargamuz: ara.
 vō mabrabinch. genestra due sūt sp̄s
 ei^o. est vna q̄ d̄ genista: q̄ fm quosdaz
 est mirica. Alij dicunt q̄ est sp̄s mirice: cui^o ra-
 mi sūt angulosi: et folia triangulata sunt: semē vt
 cerasū ruffū: puū m. alia vō est q̄ fm Dias. ca. de
 sparto d̄ spart^o. et illa ē vō genestra: vt dixit mibi
 herbaria greca. de qua Plinius: genista inquit vi
 culi vsum prestat: flores apibus gratissimi. dubito

an hec sit qua greci auctores sparton vocant: cu
ex ea lina piscaria apud eos fieri docuerunt. semē
eius qd eodē noīe appellauerunt in folliculis sa
seoloz mō nascentiū purgat elboi vice zc.

Gal. viij. sim. phar. ca. spargamū: vñ spartū
i. genestra: q vineas apud nos ligat.

Dias. ca. spartus. Spartus. i. genestra: fru
tex vō est omnib⁹ nota. semen ei⁹ as
fert in folliculis sicut faseolus. Et infra semē ali
ud minutū est semen sicut lenticula: flore mellinū
hñs sicut.

Jo. mes. ca. de genestra mabar
lentiū. binch: vel ab ambunc

i. genestra: vocat capistrū arboz. z ē arbor mon
tana sup cui⁹ stipite deuat densitas fustius multe
rotunditatis: z dū plicant nō patiunt fracturas.
vñ ligant ex eis arbores: z pducūt flores siles fu
gure lunari citrinitatis multe: z pferūt folliculos
fm semitā ozobi: hñtes semina distincta sicut len
tes. Inquit Dias. ca. ē z sic. cōplexionis in secūdo
z semen eius est calidius. z ī flore eius z stipite est
humiditas supflua cū virtute incisiva: quare mul
tiplicat vomitū: z sunt oēs partes eius conturbatū
ue. incisive: subiliatue: z puocative. Rectificatio
nocet stomacho z cordi. z dixit Silagius: cū melle
ro. tollit eius nocumētū: z silt cū rosīs z mastice
semen aut eius ppinandū est cū aqua mellis rosa
rū. anisū aut z semē feniculi z dauci z silia aufert
nocumētū ipi⁹. flos aut ei⁹ decoctione mediocri
ter sustinet: semen vō eius plus. Paulus ca. d ge
nestra: est alia que vocat genestra fri. z sic. cōple
xionis silis genestre supiori: s; minor est: z hz si
pites minores z angustiores: z albū flore facit.

Dosse. Dias. Semen genestre: et
flos bibitus cū mul
sa humores vomitibus purgat. Gal. fructus spar
ti z baculoz succus laxatiue nō debiliter est vnt.

Jo. mes. Per vōitū z p vētrē educē pble
gma. z cū fortitudine vebemen
ti materias que sunt in iuncturis. z mundificat re
nes ab oibus supfluitatibus: z puocat vrinā foris
z frangit lapidem in renibus z vesica: z non per
mittit materias figi ī eis neq; lapidem densari. z
quando flores eius contriti ppinantur cūz melle
ro. aut cum onō forbili: resolunt scrofulas. z ori
mel ex eis: aut seminis ipsius soluit apostemata
splenis. z si frequētatur vomitus cūz eis: contūct
sciaticæ: z podagre: z dolori renum. Dosis eius ē:
z pprie florum ana. ʒ. ij. vsq; ad quinq; seminum
eius ana. ʒ. ij. vsq;

Dias. Semen eius z flos
ad tres vñ qtuor.
bibitus cum mulla:
humores vomitib⁹ purgat. Paulus: virtutem hz
cōstringendi. ad fluxum menstruoꝝ valet fome
tus ex aqua decoctionis eius. suppositorium etiaz
ex pulvere eius z succo plātaginis. valet etiā con
tra dysenteriam predicum fomentum.

Genetia. i. liber quidam sic vocatus.
Hendebeduster i. castoreum
Henseebim i. domesticum
Hemotilis i. mercurialis
Heniculata. i. centūnodia: polygonia: pserpinata:

sanguinaria idē. z est alia species sanguinarie dis
ferens ab illa. l. l. sanguinaria.

Benicularis i. linchitis

Benitra. i. gūmi rute montane

Benimen i. semen vel succus

Beniture. i. carnes superflue que nascūt in con
cauitatibus z opilantur.

Benitalenter i. laborius

Cap. 287.

Gentiana latine: grece narcā:
ara. gentiana.
Dias. ca. de gentiana. Gentia
na dī inuenta esse ab im

patoze illyrico eiusdē gentis: vñ z nomen accepit:
cuius folia que circa radices sunt nucis odorem
habent: z sunt similia plantagini: sed paulo subru
fiora z in sumo diuisa: vel incisa in speciem ferre:
immediate habens hastaz: q̄ basta lenis est z va
cua: vigiti habēs similitudinem: longior duobus
cubitis: nodosa: circa q̄s nodos folia nascūt. semē
est ei circa folia in pomulis latis z lenibus z nō in
utile sicut affodili. radicem habet sicut aristolo
gia longa: solidam: z amaram: sed nigrior ē z fra
gilioz. nascit locis alis z humectis z vmbrosis zc
Plinius ca. de gentiana. hanc inuenit genti⁹ illyri
coz rer: q̄ vbiq; nascēs: illyrico tñ prestantissima
folio frassini: s; magnitudine lactice canle tenero
pollicis grossitudine cano z inaniz: ex interval fo
liato. triū aliqñ cubitoz: radice lenta: subnigra: si
ne odore: aquosa: montibus subalpinis plurima.
vñ in radi

Sera. li. aggre. ca. gentiana an

ce z succo

cto. Dias. gentiana. i. gen

tiana: z est basalax sine basilica. z est planta habet

folia que sunt iuxta radice filia folijs nucū vñ plā

taginis: z color eoz trahit ad rubedinē sanguinis

z a medietate eius superius vsq; ad sumitac inci

sione minuta sicut ferra. z hz basta concava inte

rius z lenē in grossitudine vnius vigiti: z longit

udinis brachy: z hz nodos ad seimicē distinctos in

quibus nascunt folia: z hz semen velut in pomu

lis latis lenibus sicut semen plante que dī scabillio

sed hz radice longā simile radice aristologie lon

ge grossam amarā ad nigredinē declinatē z frā

gibile. nascit in montibus excelsis z locis vmbro

sis z humidis. Paulus ca. de gentiana. Gentia

na ca. est z sic.

Dosse. Gal. vi. simp.

i tertio gradu.

de gentiana fm translationē arabicā. Id qd d ip

sa administrat est radix hui⁹ cui⁹ sapor est ama

rus in fine amaritudinis. z virtus eius est magna

in mundificatione z abstersione: z aperiendo opi

lationē. est enim calefactina z stiptica. z idē eodē

libro: z eodem ca. fm translationem grecā: gen

tiana hui⁹ herbe radix efficac est: vbi oz subilia

re aliquid z abstergere z deopilare. nec est miruz

si hoc pōt amara

Sera. Ego nō vidi medi

violenter existēs.

cinā meliore ī mor

sibus canis rabidi qñ datur ex ea qualibet die. ʒ. i.

trita cribata cū. ʒ. i. mirbe z cū. ʒ. ij. pulueris can

croz fluminali adustoꝝ in principio egritudinis:

antequam timeant aquas. et hec qdem planta tria e
venenis mortiferis: et aufert nocumentum eorum cum
auxilio

Dias gentiana est acris et calefacto
ria et relaxans: acrimonia et
amaritudine sua partem expellens: et serpentes fu
gans. Radix eius virtus est ca. et stiptica: que ra
dix. 3. ij. cum pipere et ruta et vino accepta moribus
venenatis occurrat. succi eius. 3. i. accepta doloribus
laterum et coquassationibus utiliter pdest. stomati
cis et epaticis cum aqua bibita maxime pdest: sicut
collyria supposita radix facit abortivus. vulneribus
imposita medetur. succus eius sicut licinium inun
ctus tumore oculoꝝ cõpescit: maculas corporis tol
lit. Radix vero infusa in aqua diebus quinque: et po
stea cocta quodam virtute ex ea dimittat cofricatur:
et sic deliquat. postea aqua ipsa recoquatur quodam
mellis spissitudinez faciat: et reponit in vase fictili
ad usum.

Genida. i. rapa.	Genfeii. i. opoponax.
Genotiu. i. marrubiu.	Genoscon. i. vinee.
Hemotii. i. fermentu.	Hepebaear. i. aspalthu.
Heptealbat ar	idẽ qd supra.
Hepteroia. i. pix.	Hepton. i. aaron.
Heplein. i. lapis gypsi: luminosus: peruius: cuius subtilitas augmentatur cum aduritur.	
Heplein idẽ qd supra.	Heple idẽ qd supra.
Herapa. i. peristeraon.	Heramu. i. terra.

Cap. 288.

Geramon Dias e ge
ramo

Geramon. i. cicutaria siue orisilon: si
ue ut latini perimonia. cicutaria herba e folia ha
bens similia amomi diuisa et oblonga. est radix il
li rotunda et dulcis: q comesta aut cum vino bibita
3. i. istatões mrisicis soluit. siue vctositates et istatões
Est alia spes hõ herbe: vgas hris teues: et pluerat
duobus palmis a terra ascendentes: et folia malne si
milia: et in sumitate virgax caput est sicut cicorce
hõ hec medicine apta nõ est.

Heru sacra vel diuina: pigra: amara.
Geramos .i. grus.
Geramion .i. herba muscata.
Geravera .i. flosa molendini.
Gerapium .i. sulfur viuum.
Heru. i. cinis.
Herandrea. i. camedreos: et est qrcula maior.

Cap. 289.

Germanu latine vñ siligo: gre
ce tifa vel sithus: a
rabice siue **Sal** primo de edulys e
ligobib. tifa aucto. dioclis:

et menesithei ait: q post frumentu et ordeu: meli
quidẽ tifa. i. siligo. Etenim sufficienter nutrit: et cum
multo labore digerit. panẽ aut assidue ex eis co
medens. nullus vñq ex incõsuetoz huic edulio sa
nus erit: neq oio si modicu est ei graue et indige
stibile. femen aut huius tife hõ quidẽ exterius lenaz
i. corticẽ. et a quibusdã vocat paruum frumentu: et
equos hanc quidẽ innocue comedere: vñ aut fru
mento nõ sine nocumẽto. nõ iprobabilẽ aut vñq q

dã noiant pñ frumentuz tifa: et colore et spissi
tudine et caliditate virtus assimilata ipsi. Et idẽ
vi. sim. phar. ca. sithus. Sithus siue filigo acrior
est credo nõ pax: et cachochima: cum tñ ex putrefa
ctione fiens. est aut inflatina. et hec quidẽ hõ acre
et calidũ: plurimũ vñ frigidum aquosum acre.

Sera li. aggre. capi. siligo. Siligo vel bals
auct. Dias. sunt eius due spcs. in vna
inueniunt duo grana: et in alia vnũ: et quolibz gra
nũ in cortice suo: et illud plus nutrit qz ordeu: et est
boni saporis. panis vero qui fit ex eo minõ nutrit
qz panis tritici. Et idẽ auct. Sal. Substantia huius
grani est media inter substantia tritici et ordeu qz
tũ ad cibũ: et hõ medicina etiã. Et ex hoc pot sciri
operatio eius per illud qd diximus d tritico et or
deo. Heru est quoddã qd fit de plũbo et aceto: et
vocat gersa vel cersa: que vocat gersa serpenta
rie: que pot fieri ex serpentina minõ et maiõ si
cut inuenies in Laaron: et illa ingredit in vnguen
to citrino: qd ponit i antidotario Sal. minõ.
Herestreos. i. terra rubea: et est bolus armenus.

Cap. 240.

Herbotanu vel peristeri
on grece: ara
bice vero albea: latine vero berbena: vñ

sacra herba. Sciendũ q prima species gerebota
ni est centrũ galli: et est supina. secunda species ge
rebota ni est berbena: que dicitur gallinacea: et est
recta: et ideo vocatur orthos: vt apparet i. l. ortho
mia. et hoc Dias. dicit cap. de gerebotano. et pñ
species gerebotani a quibusdam vocatur periste
rion: et illa est centrũ galli. et ideo in littera. p. facit
semotim capitulũ ab illo: quod incipit gerebota
nũ. et illud incipit peristerion. vnde dicit: gerebo
tanũ. iõ nomen accepit tale: quoniã sacerdotes eã
purificationibus adhibere consueuerunt. Pliniõ
iunior ca. de gerebotano. Gerebotanu iõ a grec
hoc nomen accepit: quia est remediũ purgamen
tis hominũ: et purificationibus sacerdotũ agentib
bus probatur. vnde et eaz pontifices saguina: vel
sagimen appellabãt: quasi facimen. hac ionis ara
veritur: domus purgatur: lustraturq: hac paga
ni ad hostes ferre solebant tuti. hec et berbena: ga
pura. et ideo pagani in sacrificijs ea vtebantur.

Dias ca. de gerebotano. Gerebotanu quã
multũ peristerion aut berbenam di
cunt species habet duas. vna est supina. alia recta.
prima vocatur fidericis curetis et albea: et cype
rissis. et Asclepius in libro memorat. et Pythago
ras eristeptron nominat. latine dicitur licinia qñ
lustrago: vel verpitediu: vel centrũ galli. Secun
da quam erectaz dicimus: vocatur etiã trigomõ
bumon: vñ gerebotanum bercularia: latine crista
gallinacea vñ berbẽa. vtrez folia subalbida: et ve
luti incisa habent similia orio: sed angustiora: et v
gas in cubiti longitudine et amplius: et agulosa: et
radices tenues et longas. Plinius iunior ca. de cẽ
trum gallo. Centrum galli quoddam est domesti
cum esui aptum: maioribus folijs oblongis et ru
gosis: flore albo: seritur in hortis. Siluestre minõ

ris plante: folijs partuis & rugosis: semine nigro: quod multi integrum in oculis ponentes: ipos clarificare dicunt. obbine scaream vocant: & eraclea: & feraria. **Sal.** viij. sim. pbar. ca. peristerion. nigram.

Sal. Peristerion nominatur sic: ex eo qd columbe conuersantur in eo: virtutes habet siccitiam: vt

Dosse. Dias.
Radix berbene & folia eius vino bibita: & cataplasmatibus adhibita ictericis medentur: & moribus venenatis occurrunt. foliorum eius. 3. i. cum vino imposita per dies quatuor: & gargarismo ipsa folia adhibita vulnera oris & putredines tollit. Ex natura eius si in conuiuio aspersa fuerit hilaritatem prestat. datur vero tertianarijs cum folijs tribus & radicibus tribus. quartanarijs vero quatuor numero. folijs & radicibus tota herba vulnera glutinat: & alienationes stringit. & ad omnia venena potui data optime facit. hec autem herba inde nomen accepit: qd sacerdotes eam purificationibus adhibere consueverunt. In passionario habetur: qd si medicus visitando infirmus: ipsam in manu portauerit egroti inscienter: & dicet egroti: qualiter es? si eger dicet bene: sanabitur. & si dicet male: morietur. Paulus: aqua decoctionis eius matricem mundificat optime: & menstrua prouocat. semen eius cum succo feniculi in oculis impositum ipos mundificat.

Hermen	.i. semen.
Herion	.i. beronica.
Heris	.i. incubus.
Hergir	.i. eruca vel ozimum.
Hermia	.i. effectus.
Heroncei	.i. senationes.
Heroboni	.i. plantago.
Hermion	.i. sinum.
Hersufan	.i. lolium.
Herserion	.i. rampnus.
Hergues	.i. semina sinapis.
Hesasteria	.i. creta.
Hesasteb. i. terra astrag: & interpretatur rubca: & est bolus armenus.	
Hesansalum	.i. sulfur viuum.

Cap. 291.
Essamia fm Dias. est terra: a ge quod est terra & samos quod est insula quedam. inde gessamia terra que auferitur a samos insula. Eligenda est que est alba & leuis: lingue adherens: et spargens se super cartas: & fragilis qualis est quam multi colyrion dicunt. Duo sunt genera eius. vnū qd dicitur est. aliter qd dicitur astraplacondee: qd est laminosum. Plinius cap. gessamia Hessemia terra est naturalis apud greciam: qua optimam iudicamus que est leuissima & candidissima: fri. & sic. **Dosse. Dias.** Ambo genera virtutis sunt siptice. Comburentur autem & lauantur sicut terra que dicitur eratrias. sanguinem eijcientibus: cuius aqua bibita: & magis imbuti. subueniunt ventrici

lofis & dysentericis. fluxum mulierum stringit cum balaustria date. cum aqua trite & peracte tumores tibiay & testium compefcunt. oleo rosay mixte si dozes probibent. omnibus venenis accepte cum vino occurrunt.

Hessecanna est lapis quo aurifices vsantur ad aurum limpilandu. Eligendus est lucidus & gravis virtus est illi frigida stiptica. stomacho acceptus medicatur. & heuma oculis abstinet. vulneribus cum lacte infusus opitulatur.

Hesefase	.i. spongia marina.
Hesentera. i. iscali: qui dicunt lumbici terre.	
Hesela. qd oculi post dormitione agiri non pot.	
Hesicim	.i. gariofilata.
Hesimum	.i. rosa.
Hes loco eius ponitur cortex vel pellicula: que est inter corticem & fructum glandis vel castance. & est quidam fructus quo caremus: habentes figuram pineales. in eius capite sunt sicut due spine: & similitur multum amigdalas: fri. est & sic. constringit omnem fluxum & potissime sanguinis.	
Hesbel	.i. pulegium.
Hesbe	idem quod supra.
Hesbefarin	.i. marrubium.
Hesbir	.i. eruce.
Hesifmeten nices sunt cuiusdam arboris: equales fere in longitudine: que faciunt dormire vsq ad mortem: & nascuntur sibilie.	
Heszar	.i. baucea.
Hesamur	.i. rampnus.
Hesablon	.i. andacucha.

Cap. 292.
Ezear fm Dias. sunt eius tres species. vna species est: cuius folia sunt minora folijs feniculi & est in eius forma: & est eius crus vsq ad quatuordecim palmi: & qd est superius est citrinum: & habet summitatem sicut habet coriandrum & anetum: & habet fructum album: acutum boni odoris & massi catidus: & nascitur in locis spatiosis solitarijs & lapidosis. Et est alia hortulana que similitur herbe apud romani acuta: & est adustius boni odoris. Est alia cuius folia sunt sicut folia coriandri: capitella sicut anetum: & habet sicut capita nuclei plena semine: que sunt sicut cinnamomum in forma: et acuitate sua ea. in fine secundi: huius in secundo. conferunt folia eius trita vlcerebus corrosiuis.

Hleucon	.i. mustum.
Hremale	.i. emplastrum.
Hressa. i. vermix: & est sandaros.	
Haucia	.i. succus celidonie.
Hia	.i. terra.
Hiampelitis. i. creta nigra vt asphaltum.	

Dias. ca. giampelitis: est gen. crete. vel terre nigri coloris vt asphaltum. illaz vero optimam dicimus esse que est nigerrima & splendida ac leuis: & humore attracta resoluatur cuius vires habet stringentes. nam calamos inficit. & id in oculorum blefosa mittitur.

Cap. 293.

Gieriterias fm Dias. cap. gieriterias, est species terre vel luti: que est alia alba: alia cinerica: siue acrei color: et maioris glebe. sed probabilior accipitur cinerea mollis et leuis et crugmeas habens vitas. vntur aut hoc modo: concisa gradatim in ciceris magnitudinez in vas fictile mutatur: tenuissimi corporis atq; tenuiter e lateribus perforata: tunc eius oculo prius obstruso circudato carbonibus incenditur: adhibito motu donec aeris siue cinereus color videatur. postea vero sic lanatur: trita in aqua finitur residere: et tunc leniter liquor effundit: et sedimen residens sub sole siccatur: et ita rursus teritur: et ad vesperam supernittitur aqua: et cooperulo tegitur: de hic veniente die aqua liquatur: atq; in sole sedimina in rotulas colliguntur et siccantur. hnt enim virtutem coherentem valde: et efficacior em q; gessamia: deniq; vulnera conglutinando medentur. Est autem optima gieriterias que est sine sablone et sine lapillis.

Hij. i. terra nidi byrundinis: que fm Dias. est cōstricque virtutis: medetur deniq; vicia tumentiuq; fauciuq; et glebolas adunationes felliculi siue marmaram siccando.

Hil	idem quod supra.
Huilben	.i. pisa legumen.
Huintas	.i. vertigo.
Huinte vel offey	.i. gummi hedere.
Huilub	.i. mustricus lapidis
Hibosis interpretatur incuruatio vnguium. vno	
Hal. gibosis vnguium pñsis est signum.	
Hibolon.	.i. tapsia.
Hibum	.i. cascus.
Hibunzar	.i. antrax.
Hibufilon	.i. filipendula.
Hicion	.i. lutum.
Hicron	idem quod supra.
Hicea. i. iacea.	Haci. i. gichia.
Hicuale	.i. cicada.
Hicual	.i. musca viridis.
Hiculotides	.i. zenzalia.
Hifa vel gifi est suffumigationis genus qd inter medicamenta inuenies de cuius fumo troscici idē ori siccantur: Plinius.	
Higarta. i. arilla siue semina vne.	
Higafol	.i. affodillus.
Higarapon	.i. rupis concanum.
Hirama	.i. granum regum.

Lap. 294.

Gigeg ara. latine gallina: vel galus. hic loquitur de gallo sed pro **Sera** li. aggreg. e. gigeg gallina. l. l. latanie. siue gigegi: virtus eius decocte est que rectificat. et si est decocta fori decoctioe laxat ventrem. Idem auct. Dias. galli vini qñ scinduntur per mediū: et ponuntur calidi super mortuum animalis venenosi conferunt: et oportet q; remoueat vñus sepe post al. u. Et ce rebum eius cū vino bibitū ad bec valet: et absint

dit fluxū sanguinis miringaz cerebri. et quando decollatur gallus et e uisceratur: et accipitur pelli cula stomachi ei? interior et desiccatur et teritur: et datur de ea in potu cū vino: conuenit habenti dolo- rē in stomacho suo. Et ius pulloz gallinaz acce- ptū conuenit ad rectificandū cōplexionē corporū egrotantiū: et maxime habentiū inflationē in sto- macho: sed ius galli decrepiti administrat ad la- randū ventrē. Et o3 vt extrahas interiora eius: et lauentur: et repleat venter ei? sale: et coquas in. xx. ptibus aque donec redeat ad sextā et bibat. qdaz vō coquant cū eo caules marinos: vel cartamuz: vel polipodiū. laxat eim humores grossos visco- sos: et est cōueniens febribus antiquis piodicis et rigozibus eoz: et tre

Dias. ca. de gallo. qdā morib? iuncturaz. coquūt cū eo cau- liculū agreste: aut iunctū: aut polipodiū: aut her- bā mercurialis: aut semen cardii. hoc iuscellū de- ponit humores crudos: et nigrā cholera. vtilis ē ri- gozibus febriū: tūpicis egritudinibus: tremozibus inflationibus stomaticis: asmaticis: et artericis sin- gulare pre-

Jo. mel. ca. de gallo. ex gallis fidiū est. melior est qui nōdum calcavit. decrepiti aut carnes male sunt. acquirūt eis nitrositate et falsugine: et nō cōpetunt in re ci- boz: s; poti? in re medicine: et pprie ius eoz. Et est illud qd hic cōsiderauimus. melior gallus ad hunc vsū est: sicut dixit Hal. qui est rufus anqu? imo qsto antigor tanto melior: et q e veloci ad mo- tū et ardens ad coitū et fortis ad dimicanduz in q sit mediocritas in pinguedine et macie. Et ius gal- li antiqui calidū est. ppt nitrositate et falsugine: et lauatū: absterfuit: apicū: et exterminatū: vō- tositatū. puocatiū: et solutiū nature. Spatio iu- ris galloz fm q docuit Hal. est in hunc mōz: o3 vt ciber gallus: vt dixit Alchangi: surfure melle et sale paucos: et fatiger p? illud fatigatōe ducete ad lassitudinē. Et dixit etiā Alchangi: meli? est vt fa- tiger dunicando: deinde abseindat caput ipi? et e- uiscet et saliat sale: aut salegēma: et decoct in aq; sufficienti cū facilitate ad cōsūptionē duaz ptiuq; aq. Et sūt qdā q ponūt in decoctōe ei? alia: fm in- tentōes diuersas: et miscet decoctōi ei? turbat: aut cartam?: et solutiōe educit phlegma. cū polipodio vō educit melacoliā. et silr cū epirbimo et seie dan- ci et aneti excludit et carminat vōsositates. et coctū cū salegēma et danco et aneto et polipodio cōfert dolozi stomachi et colice et iliace: et dolozi renali: et cōfert doloziibus iuncturaz. Et valet silr ad idē coctū cū cartamo aneto et salegēma. et cōfert as- maticis cū alafce et isopo. dōf potio ipius est cir- citer li

Anic. li. secundo ca. gallina et gall? bras. ij. Ius galloz antiquoz pprie- tate habet quā dicem? Adodus vō que Hal. nar- rat i decoctōe eoz ē vt decollēt postq; cibāt et nu- triāt et fatigāt faciēdo eos currē ut cadāt: et decol- lentur: deinde extrahat qd in vētrib? eozum est: et i- pleat vētres eozuz sale: et sumantur et coquantur cum. xx. cotillis mensure aque vsq; quo perueniāt ad tres cotillas et bibat totum in loco vno. Ruf.

fus galloꝝ melior est ille q̄ nō cātat adhuc: ⁊ galli
narū que nōdū pari: oua. antiqui vero sunt mali.
Adeps pulloꝝ calidior ē adipe gallinaz magna
rū. Testiculi galloꝝ laudabiles sunt velocis dige
stionis. Jus galloꝝ predictū uenit tremori ⁊ do
loꝝ inuncturaz: s; oꝝ vt coquant cū polipodio ⁊ a
neto ⁊ sale in. xx. cotill. donec remaneant tres aut
quatuor. Caro gallinaz que sunt pulle in intelle
ctū augmentū efficit. Cerebrū gallinaz p̄hibet flu
xum sanguinis nariū accidentē ex velaminib; ce
rebrū. Jus galloꝝ predictū conuenit asmati. Caro
gallinaz clarificat vocē. Jus galli vetustissimi cū
aneto ⁊ cartamo cōuenit omnibus illis. Et isse de
bez galloꝝ sanat inflationē stomachi. Jus gallo
rū cōuenit doloꝝ stomachi ex viciositate. Jus gal
li veteris cū polipodio ⁊ aneto cōuenit colice val
de. Caro gallinaz que pulle sunt augmentat sper
ma. Et ius predictū cū polipodio soluit melanco
liā: ⁊ cū cartamo soluit p̄blegma. q̄nq; vero deco
quit cū medicinis stipicis ad dysenteria: ⁊ cū la
cte ad vlcera vesice. Galline scisse aut gallus po
nunt sup locū lesū a vermib; venenosis: ⁊ p̄mutā
tur quacūq; hora: ⁊ p̄hibent nocuentū veneno
soꝝ. ⁊ venenis bibitis etiā sorbet eoz decoctio cū
aneto ⁊ sale ⁊ euomitur.

Higronis. i. creta argenti. vel creta arsa.
Higidium i. cerofolium.
Higion i. scitaragi.
Higin tamariciron sunt species daculorum.
Higin i. melaciū vel nigella
Higotis i. creta argenti.
Higos i. phillium.
Higosi idē q̄ supra. Hilbana idē q̄ s.
Hilnet. i. medicina acuta vomitiua.
Hilea i. coloquintida.
Hilbenech idem quod supra.
Hilbenez. i. semen turbit fm quosdā. dicunt qui
dam q̄ est quedā herba que multū similat ope
rationi belleboꝝ. ⁊ ē herba similis papiro. ⁊ val d
ea. ⁊ i. palytico ⁊ sanat. alij dicūt q̄ ē nux vomica.
Hilbenech idē q̄ supra. Hilium. i. hora.
Hilibon. i. vñce. Hilibanū. i. iunipus
Hilonec. i. nux vomica. Hilbonec idē q̄ s.

Imelea ^{fm Dias. ca. de gime}
lea ē terra colore spo
dy cinereo dura aluminosa atq; sicca
lingua: que cōfricata ⁊ tanq; odorata puniis fac
sonū. habet enim quiddā in se reorganizatue vir
tutis. medetur deniq; lepras ⁊ maculas. ⁊ corpori
colore bonū facit. ⁊ capillos tenuat: sed eligenda
est recens ⁊ mollis sobolis: ⁊ tria facilis nec lapi
dosa: q̄ qdē est oinz terraz probamentum.
Hina. i. insquamus. Hinga idē q̄ supra
Hingaria i. saponaria.
Hincticum i. collum matricis.
Hinesis. i. scordeon. Hinenos idē q̄ s.
Himon. i. lapsana. Hingion idē q̄ s.
Hingidium. i. cerofolū. Hinzue. i. iunbe.
Hinosperma i. vñce semen.

Hindosperma idē q̄ s. **Hipiti.** i. git.
Hipti idem quod supra.
Hiptifilonium i. cartafilago.
Hipurum i. gentiana.

Ipsū ^{Cap. 296.}
ca. de gypso. **Ipsū** genus est lapidit
similis nuro: cuius est optimū: q̄ h; venas latas.
gypsum vero nō coctū desiccatur ⁊ stipicū ⁊ pa
rū plauisticū. **Dosse.** **Dias.** fluxū
⁊ collectiū. **Dosse.** fluxū
nis ⁊ sudore abstinēt: bibitiū offocat hominē. vltuz
vero leptomeris est ⁊ paz desiccāt: ⁊ rep̄mit cū
pusca tritū in viribus. est etiā vt gessamia: sed am
plius stipicans ⁊ refrigerans foriter. vnde illini
tū fronti sanguinis cursum stringit. potatū vō dy
sentericis ⁊ ciliacis ⁊ omni p̄fluo resistit. flos ei
facit ad ea que instantius cōstringere volumus.
Sera. li. aggre. ca. gypsen. virtus eius est d
siccauua. Et idē auct. Gal. nō admi
nistrat nisi exterius. ⁊ virtus eius est que desiccāt
⁊ cōglutināt ⁊ opilat. ⁊ hoc ideo: quia ipm facit ag
gregationē p̄tū cito. ⁊ cōuenit fluxū sanguinis:
q̄ misceat cū medicinis siccis: q̄ ipz est durz sicut
lapis. ⁊ ideo oꝝ vt admisceat cū albumine oui: et
fit multū stipicū q̄ misceat cū puluere molendi
ni qui aggregat q̄ euolat ex farina frumentū su
per muros molendini: ⁊ pilis leporis. ⁊ q̄ aduri
tur de viscositate sua: ⁊ auget subtilitas sua ⁊ sua
densio ⁊ fit stipicū: ⁊ maxime q̄ cōficat cū aq; ⁊
aceto. **Ipsū** planstrū. i. terra glucino
sa: ⁊ ē quedā species terre q̄ c̄ lucida. ⁊ v̄ speculū
i. vultur auis.

Isqua ^{Cap. 297.}
fm Dias. ca. gysqua ē
terra sumpta ex forma
cibus vitriatorz quo pictores vtuntur.
⁊ est virtutis ventis acer rime ⁊ cohercūs: admi
ra cū ceroto ⁊ oleo rosaz: vulnera inueterata tpe
vel obtusa cōcicatrigat. multū etiā succū eius fra
cturis aptissimū p̄bauerunt ob acrimoniā. est an
tē quā fauilla adberens in fornacibus.
Irad. i. locusta. **Irasolē.** i. catapucia
Irapiro. i. sulphur. **Iriba.** i. mouariuz.
Irigata. i. semen: vel arilli vuaruz.
Ireos i. flos viole.
Iresobolon i. grana solis.
Irbefis i. anagallus.
Iri. i. farina subtilissima. i. pollina.
Ironos est species rane.
Iristin i. bolus armenus.
Irigir. i. eruca. **Iroitea.** i. senacion
Iroi. i. lapis calamaris. **Irooptea.** i. almaea.
Irumbet i. zedoara.
Irsuc. i. q̄dā genus tuberum ⁊ fungorum.
Iir i. calx.
Iisasteras. i. creta argenti: ⁊ est gessamia.
Iisasteros idem quod supra.
Iisa kimatio. i. lutū lunē: ⁊ est lutū samū.

Hilapa. i. terra.
 Hilamia
 Hissastereos
 Hissimiam. i. terra lune: vel lutum lune.
 Hission
 Hissenet. i. medicina acuta vomitua
 Hiss
 Hissinterios
 Hissiteras gleba est rubicunda. illa vero e opti
 ma que sottonem z lapillos no habet.

Cap. 298.

O **Iscbia** fm Dia. gleba est mū
 da z alba z lata z non
 valde candida: que defertur aliquoti
 ens in patellis rotundis siue quadratis. bec effica
 ceter stringit cutē z extendit: z ipaz splendida fac.
 Hissbia
 Hiss agrimolatu. i. melanchiū: vel melanchie. vtrū
 q est nomen equiuocū ad cyminiū ethiopiū: z
 id nigellā. Est autē git nomen indeclinabile: qñqz
 n declinat hic git hui? gittis. sed cyminiū ethiopi
 um Dias. vocat gitter dicens: gitter est qd ex lege
 tibus crescit. z latine vocatur git. z est herba que
 in segetibus reperitur habens semen nigrū z mi
 nutū: z illud est agrimolatu qd cū frumento repe
 ritur habens semen nigrū z minutū: z illud i me
 dicina efficaciaz nō hz. Est aliud git melanchium
 qd latine vocatur nigella: cuius figurā z ppieta
 te inuenies in. l. caruum.

Hilicia
 Hilicicia
 Hilicoriza
 Hiliquiricia idē qd s.
 Hilicis. i. sapa.
 Hilis idē qd supra.
 Hiligidis. i. peonia.
 Hilindis idē qd supra.
 Hilicea
 Hilicifiden. i. peonia.
 Hilicida est propriū nomen confectionis: vt in
 alexandrino de cardica passione. z interpretatur
 gliscida dulce per antiphrasim.
 Hilikifide
 Hilicida
 Hiligida propriū nomen cuiusdam confectionis:
 z est gliscida.
 Hilibostoma
 Hlis. i. terra tenax. vel glis. i. lappa. vel glis. i. aial
 muri simile. vnde glis animal: glis fra tenax: glis
 lappa vocatur. z illud animal morat in radice na
 pelli: vt apparet in littera napellus.
 Hlicam
 Hlimonium
 Hlicitis
 Hlifa
 Hliffomargo. i. terra candida: z e creta fullonuz.
 Hlicos. i. sapa.
 Hlitis. i. poligonia.
 Hlian. i. dulce.
 Hlitafinos
 i. gliuicia.
 idē qd supra.
 idē qd supra.
 Hlicaria idē qd s.
 Hligis. i. rapa.
 Hli. i. balsamū.
 Hlissuide idē qd s.
 Hlia. i. dulcia.
 i. amara p cōtrariū
 Hlissicide idē qd s
 idē qd supra.
 idē qd supra.
 i. dulce stomacho.
 i. dulce.
 i. pulegiū regale.
 i. terra tenax.
 i. radix peonie.
 Hlicon. i. mustū.
 Hliconus. i. pulegiū
 Hlien idē qd supra.
 i. dulcedo.

Hlikeon
 Hlicia. i. confectio quedā: z est gliscida.
 Hliciaconum.
 Hlicon. i. succus ligritic: z est aliud qz gliconium.
 Hliconiū. i. mentastrū. alij dicunt qz est camomil
 la. alij calamentū montanū vel flumiale. alij pulegi
 um. z hoc concedo: nec mirandū si inter istos est
 discordia: quoniam oia ista quasi vnā vutem hnt.
 Hlicolaniū alij dicunt qz est cassia fistula. alij
 qz est canna mellis. alij calamus aromaticus.
 Hlicorio
 Hlicus
 Hlini
 Hlio
 Hnicus
 Hnidij coco. i. mezereon: vel cocognidium.
 Hnidium
 Hnison
 Hnacleem
 Hnifolocanna
 Hni
 Hnipposis. i. vnguium incuruatio. vnde grippo
 sis vnguium signum est pūsis.
 Hnippeos
 Hnimen
 Hnobara
 Hnobaraton
 Hnobasis
 Hnobasif
 Hnogillozorū. i. radix vnde fiunt scope: z sūt in
 modum palme.
 Hnogil
 Hnogin. i. semen. vno gomorea. i. fluxus feminis.
 Hnogum. i. eductium vel purgatiuum.
 Hnogestion
 Hnogustū.
 Hnogema
 Hnolestrum
 Hnolefados
 Hnolie. i. genus tubez.
 Hnolibilos idē qd supra.
 Hnomar
 Hnomalios
 Hnomos. i. semen vel genus. inde gomorea. i. sem
 nis fluxus. gogomogois interpretat flux: a gomo
 quod est genus: z gois qd est fluxus: qz fluxus hu
 mani generis.
 Hnomorea quid est. l. l. gomos.
 Hnomaris. i. cōfectiōibus liquidis quas mulieres
 faciunt ex quibus liniunt faciem.
 Hnomaris idē qd supra.
 Hnogilidea. i. rape.
 Hnogalidas. i. rapas.
 Hnogolidon
 Hnom. i. colla.
 Hnogasia. i. cerasa.
 Hnog. i. gorab.
 i. dulce.
 i. abrotanum.
 i. sapa.
 i. pupilla.
 i. foetidies balnei.
 i. cartamus.
 i. atriplex.
 i. aurum.
 i. pip ethiopiū.
 i. atriplex.
 i. balsamum.
 idē qd supra.
 i. fermentum.
 i. mepila.
 i. valeriana.
 i. cymbalaria.
 idē qd supra.
 i. vifnee.
 i. fluxus feminis.
 i. almea.
 idem qd supra.
 i. ouiganum.
 i. alexandrum.
 i. spargula.
 Hnolioblos. i. platan?
 Hnoma. i. angulus.
 i. comarus.
 i. rupis concanum.
 i. sem
 nis fluxus. gogomogois interpretat flux: a gomo
 quod est genus: z gois qd est fluxus: qz fluxus hu
 mani generis.
 Hnomicis. i. storax.
 Hnogilis idē qd sup.
 Hnogolidas idē qd s
 i. blaccebifania.
 Hnogab. i. comus.
 Hnogas. i. ameos.
 Hnogonab. i. melilotū.

Cap. 299.

O **Oron** ara. gre. corion vel cotū:
 latine vo cotū vt būbar:

Sera libro aggreg. capitulo goron. dixerunt quida medici de kelbe q̄ cotū nascit̄ inter eos in arboribus que sunt sicut arbores anti per ficoz: et durat annis. xx. et est ex eo q̄ omni anno seminat. et idē auct. Alben mesuay: melius ex eo est nouū: et qd̄ est. **Posse. Sera.**

Succus folioꝝ ei⁹ cōuenit fluxū ventris q̄ accidit infantib⁹: et semen ei⁹ cōuenit tussi. et est bonū pectori. et est ca. et hu. et oleū ei⁹ cōfert lentiginibus faciei et pustulis calidis q̄ sunt in facie: et facit augmētū in **Dias** ca. coron. medulla semis spermate. **Dias** ei⁹ calefactoria est. mollifi cat pectus: et pdest ad tussim. succus vō folioꝝ ei⁹ potatus fluxū ventris infantū sistit. et est ca. et hu. cōplexionis.

Hozgone. i. garzone vel infans.

Hofalac. i. catapucia. **Hofalac** idē qd̄ s.

Hofamon i. geflamia.

Hofie. i. genus tubeꝝ. **Hofia** idē qd̄ supra

Hofisur i. vna demonis.

Hlossa. i. lingua: inde cinoglossa. i. lingua canis. et

arnoglossa. i. lingua agni: et est plantago. buglossa

i. lingua bonis. hypoglossa. i. lingua eq̄ vel bubali

Hossos idē qd̄ s. **Hlossa.** i. interpretatō

Hlomo. i. istrin rotundū lignū qd̄ retinet̄ in ore

vt teneat os apertum.

Hnonas narkasis. i. stupor mentis.

Hnofis. i. scientia: cognitio: intelligentia.

Hnofica i. sensibilia.

Hrossi sunt fructus prime nationis qui sunt velut

flores alioꝝ.

Hrongus piscis omnibus notus.

Hnaril i. stincus.

Cap. 300.

Q**uada** vel sabucia grece ara. banna vel Guadal: vel barna: latine vō pcelliones: et sūt vmi culi in humidis locis degentes: et in stercore multoꝝ pedū: q̄ tacti in pillulas cōpiscant: regnicole vocant eos. **Sera** li. aggreg. ca. barna. Bar- faborolas. **Sera** na. i. pcelliones. et est vmi culus vasoꝝ aq̄ et cisternaz. et est vmiculus paru⁹ q̄ qñ tāgūt̄ reuoluit̄ in seipz: et est viridis coloris. Et idē auct. Gal. vidi multos ex medicis q̄ vunt̄ eo oī anno in dolore aurū: q̄cūq; de eā cōtingit. Et pp̄ h v̄ mibi q̄ aliqñ curret̄ eos: et aliquando no

Dias ca. Guadai. Guadai. i. pcellio nes: et sunt vmiculi pusilli qui

repiunt̄ sub vasis aq̄z et cisternis: q̄ qñ tangunt̄

reflectunt̄ et si

unt rotundi. **Posse. Sera** auct. Di

as. qñ su

mis de eis in potu cōuenit strangurie: et ictericie.

et qñ terunt̄ cū melle et linūt̄ eā eis: cōfert squinan

tie et relaxationi vulue. et qñ terunt̄ cū oleo rosaz

et buliunt̄ in cortice granati: et distillat̄ ex hac me

dicina in aurem conuenit doloz eius.

Guadal idē qd̄ supra.

Guadebnegi est species opthalmie.

Guarascen. i. turtur: vel palumbus siluester.

Guarsen idē qd̄ supra. **Guarsen.** i. solū nisi

Guastemabras. i. stellio **Guastē** idē qd̄ sup.

Guada est herba facta sicut cinoglossa: q̄ ozit̄ in

loco pingui: de cui⁹ succo tingit̄ blaucum.

Guassima. i. basilicō demōis: et basilicō euatico

Guaita est pp̄tū nomen loci.

Guadez sunt quedā vene spatulares: et est vera q̄

tendit̄ sup spatulā: ex qua ozit̄ cefalica.

Guada. i. conchylium vel ostracum. Ca. 301.

Q**uas** ara grece vero **Jo.** **Q****uasi** latine pruna. **Jo.** **Q****uasi** ca. de prunis. Pruna alia sūt

alba: alia citrinaria rubea: a

lia nigra. Et ex eis qd̄ sūt muza: q̄ sūt ad alteran

dū magis. qd̄ dulcia: q̄ sūt ad soluendū ventrem

magis: et oīa alterant et soluōne faciūt̄: plus tñ

minus. Damascena vō et armena in oib⁹ illis sunt

fortiora: et humida qd̄ plus faciunt illud q̄ sicca

et sicca minus corūpūt̄ in stomacho q̄ humida

sunt eiz humida ad corruptionē et putrefactionēz

cōuertibilia. dulcia sunt inter ea. et fri. declinat̄ tñ

ad latus frigiditatis: et sunt humida i secūdo gra

du. Muza vō fri. sunt in pncipto. ij. Et alia quidē

sunt lanatina et refrigeratina et lenitiua. R. ecti. cū

q̄ miscēt̄ et addit̄ eaz opationi sunt tamarindi et

pp̄ie secundū modos infusionis notos: et castia

sistula: et terrenabim: et viole cōdite: et filia. Et fit

cū aq̄ eaz syrup⁹ iuuamenti notū. Et ex carnib⁹ fit

electuariū bonū. Armeni q̄q; arborē prunoz p

forant subtilē in longitudine palme: ex duab⁹ vel

trib⁹ pūb⁹: et intermittunt frustra scamonee: et si

gillant luto. et sunt fructus illi arboris solutiui saf

ficient: et faciūt̄ sophticatōes alias i arborib⁹ alijs

Posse. Jo. mel. Solutiōe edu

cunt choleraꝝ et

dant̄ in egritudinib⁹ cholericis: et alterāt maliciāz

eaz: et solūt̄ maliciā ex q̄ sunt: nocent tñ stoma

cho: et sunt pauci nutrimenti. Dosis aq̄ eaz potio

est circiter libā. **Dias** ca. de prunis. Pru

i. cū zucaro. **Dias** ca. de prunis. Pru

nuz recens ventrem

soluit̄. stomacho dū iudicat̄. s; oē hoc incomod

celerit⁹ digestiōne finit̄. sicca nō tantā maliciā pre

sent. quida sicca cocta aluū stringere existimant:

quod Gal. nō i merito fallum esse contēdit. Quis

enim nesciat ex passo discocta vel mulla solutiōez

ventris operari: maximeq; perficeret si decoctuz

ipm cui succus admixtus est sorbetur. facit tamē

ipe suas differentias diuersi generis in prunis: vt

siriaca tñ putet minus aluū mouere: eo q̄ sint sū

pticiora. hispana vero plus soluere q̄ sint dulcio

ra ex omnibus prunis que maiora et lata sunt. Jo

quoq; tenera et digestiōis faciliora et ventre mol

liendo accomoda presumit̄: minoribus omnia in

esse contraria. Et est agreste prunim austeriōis

fortiorisq; virtutis. hoc siccum etiam dysenteri

cos certū est adiunare. gūmi hui⁹ arboris potatū

calculos frangit. cū aceto tritū ac illinitū faciei li

chinas optime purgat et curat. aqua in q̄ folia pru

ni cocta sunt gingiuas et vaeā et filia os colluedo

defendit. Sed in vino decocta vehementi⁹ psunt

Radices iteque cortex eandem sicuti hinc partem que in folijs est constituta. Sera. hec eadez dicit que sunt dicta fm Dias.

Hualdel quisti .i. hypoquistidos.
Huaufes e aial qoda hns sanguine: est stellio.
Huaſſe mabzas idem quod supra.
Huarifcen est genus columbe.
Huardalbia .i. bubulcus caninus
Huarum idem quod supra.
Huate quid est. l. l. tarax.
Huaſſembra idem quod supra.
Huaſen est illud qd appet in pn: morphee velle p in loco vbi oziaur.
Huaſman. i. foliu nil. Huanſac. i. galbant
Huardengi. i. ophthalmia.
Huaſigi .i. vuln qd fit pforando.
Huefines .i. trifticia sine ca.
Hueſmetu. i. nucez cuiusda arboris eqles fere in longitudine q vsqz ad morte dormire faciunt.
Hueſges. i. qn ho loquit ſolus sine cauſa.
Hueſitata .i. punctio.
Hucro. i. lapis qui inuenitur in felle bouis.
Huectiarum idem quod supra.
Huedegi sunt vene guides.
Huides idem quod supra.
Huidon vel guilbe .i. piſa legumen.
Huidelarus .i. caſtorum.
Huire arſamac. i. viſcus piſcis z eſtillicos piſcis.
Huiri. i. coſti. Huidiu. i. cocognidiu.
Hunlub .i. muſcus arboris.
Huri. i. kiſt. ij. Huulubridē qd s.
Huaſulon. i. barba ſilvana. Hübera. i. meſpilla.
Hubeira idem quod supra.
Huca .i. aſodillus.
Hucaras e qda pars corpis.
Hueta miconiſ. i. gumi papaueris: z est Huactaa alij ricolallam vocant.
Hulac. i. ſoldana. Hulazi: idē qd s.
Hulaſion .i. rupis concauum.
Humera est qoda epibima qd efficit in facie ad ipaz coleranda. iſtud vocabulu ponit ab Almanſore in tractatu quinto.
Humililel meletu. i. gumi amigdalarum.
Humi vitis quid est. l. l. barim.
Humi albotin .i. lacca.
Humi medicine .i. ex amigdala.
Humi cirinaicu. i. gumi laxar: z est aſſa fetida.
Humi punorum quid. l. l. guas.
Humi babylonie. i. gummi arabicum.
Humi arboris gariofiloz est ſile in virtute gummi albotin: vt apparet in. l. barmuſel.
Humi de linu quid est. l. l. ſiccama.
Cap. 303.

Ammi arabicu latine: arabi
ce vo ſanigliarabi.
Sera lib. aggre. ca. ſanigliarabi
ſanigliarabi. i. gumi arabi
ci: z est gumi qd ſpit ſup arborē acacie: ſicut alie
gume q arbor noſtat angailē. z meli ex eo est qd
est ex hac arborē ſile vniculio i figura ſua. z co

lor ei est sicut vitru claz: z no hz lignu. z vero post ipz est albu: s; illud qd est ſile fordicici rasi ne pini est malu: est fri. z sic. auc. Hal. **Posse. Sera.**

auc. Hal. vna est vtus ei q deſiccet: z alia ei vir tus est q cōglucinat: z auferit aſpitate: z frangit vtutes medicinaz acutaz: z lenit aſpitate pectoris z ſtringit ventre: z fortificat inteſtina. z meliozat oſſa fracta qn ſit emplaſtru cū eoz: cōuenit mali gnitati vlcēz pulmonis. Et auctozitate babix dic q est hu. pap: z retinet ventre qn nimio ſuit: z cō glucinat inteſtinu in q est tenaſmon. z cōſolidat oſſa fracta qn ſit emplaſtru cū eo. z ſedat tuſſim qn retinet i ore: z traſglucit qd inde ſoluit: aut ſi miſcet aliqb medicina cōferentib ad tuſſim z vl cerib pulmonis qn bibit ex eo. z uenit ophthalmie z recificat medicina laxatina qn miſcet cū eis z pibet acuitate eaz: z frangit vomitū q puenit ab eis. Et qſtitaſ doſis ei ad tuſſim z ad retinen dū ventre aure. i. Et qn miſcet cū alijs medicinis e aurei. v. Bulcaſim Ebe Abē azarin li. q dī ſer uitor: forma aſſandi gumi arabicu est ſic ocs ali as gūmas: q vult aſſare gūmi ara. oz q frāgat il lud in fruſtra ad magnitudinē ozobi: d. inde acci piat patellā z calefaciat eam z auferat ab igne: z ponat ſup eā gūmi ara. z miſceat bñ ſine intermiſ ſione donec albeſcat: et ſi nō albeſcit prima vice itēz calefaciat patellā vt prius donec fiat album. z eodem mō ſit ex alijs gūmis.
Gūmi ſaracenicū idem quod supra.
Gūmi dragantū est gūmi cuiusda arboris que vō citur aſcadel: p quo. l. l. achantes.
Gūmi ſimplr platū v3 itelligi gūmi arabicu.
Gūmi oliuaz quid est. l. l. caſt.
Gūmi cetafie quid est. l. l. cetafie.
Gurum .i. puluis molendini
Gurgulos .i. iſfirmitas guttaris
Gurlumon .i. mentaſtrum.
Gufane est quodda genus fungoz: qd exſiccatur: coartat ſicut cartilago.
Gufame idem quod supra.
Gufia est quedā cōfectio liquida quaz mulieres faciunt ad liniendum faciem.
Gufina idem quod supra.
Guzema est flos herbe q aſſert de barbaria q ſa racene vtūt i ags balneoz: z est odorifera ſatis: hanc herbā tuneci vidi abundanter.
Gucenis gaboz .i. tamarindi.
Guzia. i. cōſolida minor. Gujian: idē qd s.
Guziaſilon. i. cataputia minor. Cap. 303.
Lungen ara. latine galan ga. Halāga ca. z ſic. e i 3. gradu. Alij dicūt galāgā eē ar borē: alij fructū. Dias. auc. dic q ſit ra dix q repit circa arboris pedez i pſia: qd pz ex eo q hz iteri radice qsdā: z et tra adhēt ei. pōt autē pvari p duos ānos. Et at eligēda ſbruffa: z i ſua manerie pōderoſa: z et acutū hns ſapozē: q alba ē z lenis multuz z fere nullū hz ſapozē: z que est ſo rata z facile in puluerem ſoluitur: abijcienda est.

vtutē hz cōfortandi ex aromaticitate z dissoluen
di: z cōsumēdi ex q̄litate. solet autē sophisticari
ex admixtione iunci habentis radicem tormosaz:
z etiā ex admixtione bistorte. dignoscitur autem:
qz iunci radix insipidā vel salū hz saporē: bistor-
ta punctū: galāga vō aromaticā z acuti. Alij so-
phisticant h̄ mō: puluerizant optimū galāga z pi-
p cōficiūt cū aceto: z iponūt radicē iunci p noctē:
z efficit acuti saporis: s; dignoscit qz interi^o insipi-
di saporis est: ga li. aggre. ca. galūgē
langu vō acuti. **Sera.** Galungen. i. galan-
ga: est vena in grossitudine cassie lignee: z cortex
ei^o est rube^o interi^o purulenti^o defert ex syri: est ca.
z sic. in 3. gradu. ad digestionē cōfortan
gradu. **Dosse.** duz z dolozē stomachi
ex fri. cā vel ventositate det vinū decoctōis ei^o. ad
cerebrū cōfortandū narib^o applicet: z cardiacam
passionē z syncopim det pulnis ei^o cū succo plan-
taginis. cōtra fetorē oris accipe galangā z coque
in vino: z postea det patiētū ad modū syrūpi quo
libet mane z remouet fetorē oris. **Sera.** est faciēs
odorē bonū: z cōuenit pblegmaticis z hūiditati q̄
gūat in stomacho: z facit digerē cibū ppter suam
calesfactionē: z pp suā dissolutionē i pblegmate:
z cōuēt colice: z facit odorē oris bonū z calefac-
tōnes z cōmouet sp̄ma. Et qñ frustū ex ea tenet i
oze facit eructationē magnā: vñ cōuenit stoma-
cho z digerit cibū antique mae: z cōuenit frigidita-
tati renū. Et idē auct. Eben mesuay est ca. z sic. in
3. gradu: z est cōueniēs hūitū colicā ex ventositate
nā frāgit oēs vctositatē: z pūcit hūitū eructatiōes
acetosās. **Cap. 304.**

Glucten grece: ara. xire: latine
gūmi vel colla. Colla
alia est ex intestinis pisciū: z dē grece
ixiocola. alia ex conjs q̄drupediuz: z
hec vocat taurocolla apud Dias. z vtrūq; ē glu-
cten. z est aliud glucten qd dē sarcocolla eo qz car-
nes gluctinat: z ē ixilocola eo qz lignū gluctiat.
vñ iticolla z taurocolla pōt vocāi ixilocola. Itē
aliud est glucten auri: qd dē chryfocolla: z ē duo-
rū modoz. Itā aliud est aurifabroz: et ē natura
le qd fodit: et vocat bozay latine: grece viscollos
vel chryfocolla: et arabice michar. aliud est artifi-
ciale qd fit cū vna infantū: et de vtraq; loquūt
Auc. et Dias. vñ d aurigluctine nāli et artificia-
li cōplete inuenies in l. chryfocolla. Et est aliū glu-
cten auri qd est pictoz: et est aromaticū: vt Auc.
ca. de q̄ aux ad bēt. S; sciēdū qz qñ ponit gluctē
absq; determinatiōe o; intelligi maffix qm̄ excedit
in bonitate oīa gluctina: vt appet in l. mesche au-
ctozita. **Gal.** vj. sim. pbar. c. colla. Colla em
Sera. **Gal.** plastice est et sūptice vtutis qui
buscūq; cataplas **Dias.** ca. sarcocolla tauro
met piculis. **Dias.** colla eligenda ē lim-
pida et mūda et lucida. nigra vero inuūlis est.
Dosse. **Dias.** taurocolla cū aceto
soluta zernas limpi-
dat et mūdat lepras. iposita vñtionibus pustulas
ebulire nō pmitit. cū aq̄ tepida soluta et supun-

eta dinterfās ref in se coherē facit. vulnera melle z
aceto soluta stringit. s; iticolla bona est q̄ fit in pō-
to alba et grossa et nō ptusata: citi^o se solūcōem
plastris cephalicis necesse pmisceat. s; chryfocolla
miscet cū cōfectionib^o que multū limpīdant.
Glubie. i. faseolus. **Hunc.** i. cuscute
Subum. i. herbum.

Sequitur de. h.
Halcena i. limacina.
Hacon idē quod supra.
Haage i. ebur.
Haalebi i. solatrū.
Haalebin idem quod supra.
Cap. 305.

Hier sine baiele ara. latine v̄mis serici
li. aggre. ca. **H**aier. **H**aier
Sera. qñ v̄miculus textit setā sup
feret facit coopturā et dimittit donec pforat illā
telā: egredit inde deuenit ad h̄ Abriscen et ken: z
qñ dimittit in sole donec mox̄ v̄mis deuenit in-
de seta: et est ca. et **Dosse.** est bona cordi:
sic. cū tpanēto. z cōfortat sbaz
z totalitatē ei^o z clarificat sanguinē: z ppter h̄ ponit
tur in medicinis cordis: z p̄cipue in diamusco. Et
qdā cōburūt eā vt possit facili^o teri z mel^o pulue-
rizari ppter desiccationē: z qbusdā nō vt h̄ facien-
dū ne amittat vtutē suā: s; faciūt eā incidi subitū
z terūt eā cū margaritis z karabe z corallo p̄p̄ie
z sic terit facile. z qdā sūt q extrahūt ab ea v̄mē.
Auc. de virib^o cordis dicit qz seta cōfortat
cor. **Hulcasim.** Eben Eben azarin li.
q dē seruitoz. forma cōburendi setā q̄ administra-
tur in electuarijs hec est: Accipe setā nouā q̄ carz
tinctura: z pone ipaz in olla noua: z pone ollā su-
p ignē z fac sub ea ignē lenē. vel pone eā in furno
panis: z nō o; vt adurat: s; solū affetur ita qz pos-
sit teri.
Haeris idē quod supra.
Haer. i. arbor: draganti p q̄. l. lachantos.
Haer i. indicus.
Cap. 306.

Haerinia ara. gre. haerma: lati
ne piperella.
Sera. li. ca. haerinia. Haerinia
i. piperella: z est in figura
sicut piperis minoris figura nisi qz ē in colore suo
citrina. Et sunt in ea due vtutes h̄ie sicut frigiditas
z caliditas. Et idē auct. Eben mesuay haeri-
nia est granū puū min^o pipe: z est in eo citrinitas
panca: z est odoriferū: cuius odor est sicut odor li-
gni aloes: est ca. z hu. z est i eo absterfio.
Haerima idem quod supra.
Cap. 307.

Haid ara. vel befa: latine ferrum.
Ubi sciendū qz ferrū ferru-
go z squama ferri eiusdē sūt vtutis et
opationis: s; ferrugo ca. est z sic. cōplexionis in se-
cūdo gradu. S; attēdēdū qz aliud est ferrugo: et
est aliud squama ferri. Squama ferri est illō quod